

2287775

PROBA FAPTEI

EMIL PANAITESCU

(VASILE PĂRVAN, în Memoriam Constantin Erbiceanu).

CATEHEȚI ȘI CATEHISME

A fost contactul nostru cu Roma și cu Apusul complet fatrușt pînă la anul 1000? De unde a aflat-o asta D-l Amzăr? Vasile Părvan, care nu a scris istorie pentru uz catolic, spune că noi ne-am format ca români și creștini, trăind în continuitate trupească și sufletească cu patria noastră mamă, Italo-Ilirică, pînă în secolul al VII-lea (Contribuții epigrafice, p. 47). Deci dacă am trăit în continuitate cu patria mamă, spre ea trebuie să fi gravitat și viața noastră religioasă în perioada formării ca nem. De fapt, primele înjungheri de organizație bisericească la noi au stat în directă dependență de Patriarhul Romei. „Viața noastră bisericească a stat în epoca cea mai veche sub directă influență română”, scrie Păr. Dr. Ioan Lupuș (Ist. bis. a Românilor ardeleni, p. II). Iar Păr. Lupuș nu e unit . . . Acest contact continuu și această directă atîrnare de Roma a durat pînă tîrziu, când evenimentele independente de voința noastră l-au întrerupt. „In biserica românească, supusă scaunului patriarhului Romei, a dominat pînă către tîrziu numai acelui al IX-lea limba latină. Preoții noștri

continuare in pag. 2

continuarea în pag. 6

PSALMUL 31

Periclit acela cărula fărădelegea l se iartă;
cărula păcatul l se trece cu vederea.

Periclit e omul
cărula Domnului
vina nu l-o socotește
și în al cărui suflet vicieșug nu este.

Cât timp tăcut-am, topitu-mi-s-au oasele
de neostoite gemetele mele.

Căci sta, grea, asupra-mi, zi și noapte, mâna Ta
și lăria mea ca de dogoarea verii se pălea.

Dar iată, mi-am mărturisit păcatul Tău
și vina mea nu Ți-am ascuns-o.
Zis-am: „mărturisesc Domnului vina mea!”
Și Tu vină păcatului meu al fectat-o.

Pentru aceea, la vremea încercării,
Ție se va ruga tot cuvosl.
Și potop de ape de s'ar revărsa,
pe el nu-l vor ajunge.

Tu ești scăparea mea,
Tu de necaz mă aperi;
Tu cu bucuria măntuirii mele mă învingi.

Te voui învăța — zice Domnul —
și calea în care să umbli îți voui arăta;
te voui îndruma, având ochii asupra ta.

Nu vă asemănați calului și cățărului
fără pricepere,
a căror buie
prin căpăstru și frâu se domolește,
căci în alt chip nu știu a da ascultare.

Multe dureri îl pândesc pe cel necredincios;
iar pe cel ce-și pune în Domnul speranța,
mila' înconjoară.

Bucurați-vă dreptilor,
și vă veseliți în Domnul;
săltați, voi toți cel cu inima curată!

(Traducere de OCTAVIAN BĂRLEA și GEORGE RACOVEANU, după LIBER PSALMORUM.
Nova et textibus primigeniis interpretatio latina
cum notis criticis et exegeticis. Roma 1945).

O INCHINARE ROMÂNEASCĂ LA MORMÂNTUL SFÂNTULUI JUAN DE LA CRUZ

La Segovia, în Castilia, unde se află mormântul Sfântului Juan de la Cruz (Sfântul Ioan al Crucii), cel mai mare poet al Spaniei, a avut loc în zilele de 17-24 Iunie alături de Congresul spaniol de Poezie. Au fost de față peste o sută de poezii spaniole și, alături de ei, mulți poezii streini, din Europa și Americi. La deschidere, într-o piosă solemnitate, s'a făcut actul de închinare a Congresului, în biserica Conventului Carmeliților, la mormântul-altar al Sfântului-Poet. A rostit cuvintele de închinare poetul spaniol Luis Rosales, s'a citit „El cántico espiritual” al Sfântului, după care s'a încheiat solemnitatea cu lectura în românește a unui din poemele traduse din opera Sfântului de D-I Alexandru Busuioceanu. Poetul român a rostit, înainte de lectură, aceste cuvinte, care au fost ascultate cu reculegere și mare simpatie: „Cel care citește aceste versuri traduse e un poet în pribegie. Cu gândul la lumea de pribegi căreia el îi aparține, lectura sa azi, și aici, în fața mormântului Sfântului, e un legământ și o rugăciune”. În numărul nostru viitor vom publica textul poemului în românește, fragment din traducerea integrală a operei poetice a Sfântului, pe care — în metru original și cu rime — o pregătește D-I Busuioceanu.

COR.

CĂRȚI:

1. ARCHIMANDRITE BONTEANO, Les dou-
leurs de la deuxième naissance, Paris, Plon,
1952. 246 pagini.
2. DR. C. HEINRICH WENDT, Rumänische Iko-
nmalerei. (Mit 32 einfarbigen und 6 mehr-
farbigen Bildtafeln). Erich Röth-Verlag, Eisen-
ach, 1952.

Medalia de aur bătută de
Mihail Viteazul în anul 1600.

Dacia în lume

SFÂNTUL NICETAS DIN REMESIANA ȘI UN URMAȘ AL SĂU, SFÂNT ÎN SPANIA

de

ALEXANDRU BUSUIOCEANU

Un singur ecou depe malurile dacice ale Dunării mai întâlnim în Spania dinaintea Sfântului Isidor: în a doua jumătate a secolului VI, printre Suevil din Galicia, în vremea regelui Teodomir. De rândul acesta, ecoul e de ordin spiritual și e adus din depărtări de un sfânt om, care avea să fie apostolul Suevilor: Sfântul Martin din Dumio.

Panon de origine — Pannonis genitus — după propriul său epitafor: Pannoniae ortus, după Sfântul Gregoriu din Tours, Pannoniae, ut perhibent, veniens, după prietenul său Venantius Fortunatus, Martin pornise din patria sa împins de o voință divină — divinis nutibus actus — și, după un larg ocol prin Orient, unde vizitase locurile sfinte, apoi prin Roma, ajungea pe la 550 la Dumio — Galliciae in gremio.

Făcuse drumul prin Franța, unde vizitase mormântul celuilalt Martin, cel din Tours, compatriot din Panonia, cărula noul Martin îi închina venerația sa și îi dedica versuri, săpate pe poarta mănăstirii fondată de el în Galicia. Cunoscutese tot acolo și își făcuse prieten pe Venantius Fortunatus și pe Gregoriu din Tours, care vor fi panegiristi săi. Lăsase o adâncă impresie în acel mediu galic, stăpânit de Goți și împetrit cu lume orientală. Regina Radegundis și stărița Ines a Mănăstirii S-tului Cesareu din Arles se recomandau cu umilă rugăciune lui la Dumio. Fortunatus îi scria epistole împodobite de lirice imagini, pentru a-l lăuda înțelepciunea; iar Gregoriu din Tours, explicând piosule fapte ale apostolului, se declara nepotnicul de a arăta toate virtuțile lui. Deficit linguae sterilis tanta copiens enarrare virtutes.

La Dumio, noul Martin completa minunile Sfântului Martin din Tours. Moaștele acestuia întorsese de la arrianism pe regele Clararic și familia sa. Sfântul din Dumio va propovădui dreapta credință poporului Suevilor, scăpându-l din rătăcirile în care îl târâse erezia preotului Ajax, got de origine orientală. Mănăstirea din Dumio ajunge un centru spiritual de mare influență, unde, în legătură cu mediul galic credincios Sfântului Martin din Tours și cu centrul care era Mănăstirea S-tului Cesareu din Arles, Martin din Dumio desfășoară o activitate intensă, pe plan misionar și intelectual.

Ca scriitor, Sfântul Martin din Dumio e un moralist în stilul lui Seneca, nu strein de influența lui Cicero și Virgil și inspirat uneori de contemporani ca Sidoniu Apollinar. Dar cugetarea lui teologică, formată după cât se pare încă din patria sa dunăreană, își are maeștrii mai îndepărtați, care îl leagă deopotrivă de cercurile galice prietene, ca și de lumea sa orientală: Sfântul Nicetas din Remesiana, apostolul Dacilor la sfârșitul secolului IV, prieten al Sfântului Paulin din Nola și, prin acesta, în legătură cu mediul galic din jurul lui Sulpiciu Severus și al Sfântului Martin din Tours.

Sfântul Nicetas e de origine din Dacia Meditraneană, una din cele două provincii înființate în Moesia Superioară după retragerea lui Aurelian din Dacia Traiană. În privința aceasta nu e îndoielă, căci Sfântul Paulin din Nola, care l-a cunoscut bine, spune despre el, când Nicetas se întorcea din Italia în Dacia, că se întorcea în patria sa: „... patriam vebatur limine tutum...”. E un om de cultură latină. Vorbește și scrie latinește și profesază — cum arată Zeiller — o teologie de structură occidentală, foarte apropiată de cea definită în formulele sinodului damascian din 380. E un Daco-Roman de pastore, explică Vasile Parvan, care dovedește acest lucru prin măturile Sfântului Paulin, prin activitatea episcopului și prin frecvența numelui de Nicetas în acea epocă printre băștinaii daco-romani, atât în Dacia Aureliană, cât și la Nordul Dunării, în cea Traiană.

Nicetas evangelizează în a doua jumătate a secolului IV și în începutul secolului următor (era episcop în 366 și continua să fie în 414) în toate ținuturile dela Sudul și Nordul Du-

nării, locuite atunci de felurite popoare: „Îți vei duce pași — spune Sfântul Paulin — prin câmpurile dela Philippii în Macedonia, vei merge în cetatea Tomitanilor și, ca oaspe dardan, pe la Scupii din vecinătatea patriei tale”. E apostolul Bessilor din Balcani și, în același timp, și al Dacilor, al „Sciților” și Goților de pe ambele maluri ale Dunării. „Pe tine te numește părinte întreaga regiune dela Miază Noapte (plaga tota Borrae) — spune tot Sfântul Paulin — la vocea ta Scitul se îmblânzește și, învârlbit în sine, la îndemnul tău, își părăsește sălbăticia din plept. Și aleargă la tine și Geții și Dacii din ambele provincii care trăiesc la mijloc și chiar Dacul pileat depe malul fluviului bogat în multe vite”. Părvan arată că, în vreme ce prin Getae trebuiesc înțeleși Goții depe ambele maluri ale Dunării, Sciții, potrivit uzului limbii literare a vremii, nu sunt decât locuitorii vechi Dacii dintre Tisa și Nistru, care pot fi Goți sau Daci.

Activitatea de evangelizator a lui Nicetas seamănă mult cu aceea a Sfântului Martin din Tours și cu cea de mai târziu a Sfântului Martin din Dumio. Nicetas propovăduiește dreapta credință mai ales în mijlocul unei populații rurale de barbari, care, chiar dacă fusese atinsă de creștinism, întârzie în superstiții păgâne sau în erori sectare. Pentru aceasta îl prețuia atât de mult Sfântul Paulin și îl semnală lui Sulpiciu Severus ca pe un misionar vrednic de admirație de Romani și de mulți dintre sfinți. „În același fel — spune el, referindu-se la Viața Sfântului Martin, scrisă de Sulpiciu — te-am descoperit și pe tine și pe venerabilul și prea învățatul episcop Nicetas, care a venit din Dacia, cu drept cuvânt vrednic de admirație de Romani ca și de mulți dintre sfinți...”. Iar Sulpiciu Severus, referindu-se la Sfântul Paulin și probabil și la Sfântul Nicetas, care răspândise în ținuturile dunărene scrierea lui Sulpiciu despre Viața Sfântului Martin: „... illum nostrum libellum non per Italiam tantum, sed per totum etiam diffudit Illyricum.”

La Remesiana, Sfântul întemeiază un mare centru spiritual, în relație, nu cu Orientul grecesc, ci cu Occidentul latin. Mănăstiri și biserici iau ființă după catehizarea lui, iar Sfântul se consacră și unei însemnate activități literare, cu scopul de a explica, într-o limbă simplă și pe înțelesul tuturor, fundamentele curate ale dogmei: Nicetas Remesianae civitatis episcopus, spune, la sfârșitul secolului V, Gennadiu — încă unul dintre scriitorii din acel mediu galic care fac ca o punte de trecere între Sfântul Nicetas și Sfântul Martin din Dumio — compositi simplici et nitido sermone competentibus ad baptismum instructionis libellos sex. Pe baza indicațiilor lui Gennadiu, critica filologică a putut reconstitui în parte operele acestui scriitor, ascunse multă vreme sub numele Sfântului Ambrosiu, Sfântului Ieronim sau chiar al Sfântului Martin din Dumio. Sunt tratate catihetice, ca Libelli instructionis, pentru candidații la botez, sau Libellus ad virginem lapsam; tratate liturgice, ca De psalmodiae bono și De vigiliis; un tratat de divinis appellationibus; și opera universal cunoscută, atribuită lui Nicetas de vechile manuscrise ca și de critica modernă, imnul Te Deum laudamus.

Nu e îndoielă că Sfântul Martin din Dumio, care își făcuse tineretea în ținuturile învecinate Daciei, trebuie să fi cunoscut de aproape și să fi admirat activitatea și opera lui Nicetas. Trebuie să fi cunoscut chiar Dacia. Odată măcar, în versurile închinare Sfântului Martin din Tours, numele Dacilor vine sub condelul său. Lăudând activitatea de apostol a Sfântului Martin, el enumeră neamurile „felurite și rele” — immanes, varlasque gentes — pe care Sfântul le adusese să primească pe Cristos:

... Alamanus, Saxo, Toringus,
Pannonius, Rugus, Sclavus, Nara, Sarmata, Datus,
Ostrogothus, Francus, Burgundio, Dacus, Alanus,
Te duce nosse Deum gaudet...

continuarea în pag. 5

BIRUIT-AU GÂNDUL

Cetirea cărților i-a fost de folos, dar cunoașterea țării și a poporului a fost primordială pentru înțelegerea cunoștințelor arheologice și lingvistice. Hotărâtoare pentru limpezirea și afirmarea concepției istorice.

A cunoscut țara de la Hotin până la Alba Iulia, a ajuns la Dunăre și cu admirație înseamnă: „Traian au zidit acea mare minune a veacurilor, podul de piatră, a cărui cu ochii noștri am privit pragurile prin apa limpede a Dunării”. A văzut valul lui Traian „cel dintâiu semn de graniță”. A trecut prin țara lui Dragoș Vodă, prin Marameș. În tot locul iscoditor al trecutului, observator al prezentului, cugetător. Un alt istoric, sau cronicar care să fi cutreerat pământul românesc până la Miron Costin nu se află. Cunoștințele arheologice și le aduna singur, ca și pe cele istorice și filologice. Lista de 87 de etimologii (57 substantive și 30 verbe) singur a alcătuit-o, nu a împrumutat-o de la alți cercetători.

Simțirea sinceră i-a dăruit limpezimea cugetării, strălucirea și căldura stilului. Nu este pagină mai frumoasă despre țara Italiei în limba română și în nici o altă limbă, ca pagina inspirată a lui Miron Costin: „Țara Italiei de la noi drept spre apusul soarelui este...”. Aceia țară este acum scaunul și cuibul a toată dascălii și învățătură. Cum era într-o vreme Atena la Greci, acum este Padova în Italia”.

Pagina despre Italia trebuie citită cu vocea deschisă spre a-i prinde taina, armonia farmecul. Am citat abia un fragment. Pagini despre Italia sunt multe, în toate literaturile, dar cu greu s'ar putea afla alta mai caldă, mai frumoasă.

Gândul nu mi se desparte de opera și de viața marelui cronicar. Lui se cuvine să-i închin această pagină scrisă la Roma, în țara Italiei, pe care Miron Costin a iubit-o ca pe țara Moldovei.

Dar pe care n'a văzut-o!

EMIL PANAITESCU

CATEHEȚI ȘI CATEHISME

În acea vreme îndepărtată se simțeau de episcopi latini din dreapta Dunării. Aceasta era o tradiție de multe veacuri” (St. Metes, Ist. Eccl. Rom. din Transilvania, vol. I, p. 24). Fără îndoială că influența răsăritenă au fost în blăncă noastră încă din timpurile vechi, pentru că strămoșii noștri nu înțelegeau să se învârlă într-un particularism îngust, așa cum înțeles să o facă mai târziu. Aceste influențe n'au fost așa de covârșitoare încât să se poată spune că vizașă noastră religioasă a „gravitat” din capul locului spre Răsărit”. A afirma acest lucru înseamnă a nu înțea, din capul locului, cont de istorie.

E evident că D-I Amzăr avea lipsă de această falsificare a istoriei pentru că altfel nu stătea în picioare „teoria”. Și tot de dragul „teoriei”, bazată pe nimic altceva decât pe imaginație, D-I Amzăr nici nu amintește pe marele apostol al nostru, pe Sf. Nicolae al Bisericii noastre. Cum l-ar fi putut aminti pe acest episcop care a fost un „romanizator al nostru” și, prin creștinism, un reînviator în formele terne a tradiției curate romane-italice la Dunărea de Jos”, cum îl numea Parvan? Acea „romanizator al nostru” încurcă toate socotelile D-lui Amzăr din „Micul Catehism”.

Dar pe lângă această falsificare a istoriei găsim în „Micul Catehism” ceva și mai grav. Făcând mereu aluzie la climatul istoric și cultural al ortodoxiei, deosebit de cel catolic, D-I Amzăr transpune problema raportului dintre ortodoxie și catolicism — și, în consecință, și problema orientării noastre spirituale — de pe planul tradiției permanente pe planul realităților ținuturilor contingente. În această transpunere pe planul contingent nota creștină, ecumenică, neglijată; fondul comun al ortodoxiei și catolicismului nu mai e sesizat, iar esențialul în tradiția comună l se substituie ceea ce e secundar, ceea ce e produs al mentalității locale, al temperamentului etnic, al climatului cultural. Golite, în felul acesta, de conținutul creștin primar care le este comun, ortodoxia și catolicismul rămân simple fenomene locale, condiționate în esență de realitățile regionale, deosebite între ele sub atâtea aspecte. Lipsit de sensibilitate pentru tot ce depășește manifestările contingente în creștinism, pentru tot ce depășește diferențele locale ce în mod necesar nasc din trăirea creștinismului, din la carnearea lui în realitățile concrete mereu deosebite, D-I Amzăr nu sesizează marea curentă al tradiției creștine ce trece pe dedesubtul acestor diverse spiritualități, vivificându-le și armonizându-le în adâncime. De aceea nici nu înțelege că comuniunea ecumenică nu se realizează printr-o nivelare exterioară a diferențelor mentalități și climate culturale, sau prin impunerea forțată a unei spiritualități particulare. În consecință, nici nu-și poate îndrepta că e posibil să trăiești în comuniune cu Biserica Romei fără ca prin asta să devii catolic latin în sensul înțeles de D-sa; fără ca să și se ceară a adopta, din capul locului, însăși formele de viață religioasă care s'au dezvoltat în Apus și care sunt produsul fuziunii dintre învățătura creștină și climatul cultural propriu lumii occidentale. Căci a gândi și a simți catolic nu e ceea ce-și îndreptă D-I Amzăr: o imitare exterioară a felului cum se manifestă pe plan psihologic și social viața creștină în Apus. A gândi și a simți catolic înseamnă a percepe dincolo de diferențele contingente și secundare cursul tradiției, — a-și sesiza exigențele fundamentale și a te orândui, în mod consistent, în ea. Și a înțelege că a avea o spiritualitate proprie nu e un motiv suficient pentru a rupe cu sau a rămâne departe de comuniunea ecumenică.

Tot echivocul în care se menține mereu argumentarea D-lui Amzăr naște din lipsa de înțelegere a raportului ce există între tradiția permanentă creștină și diferențele spiritualității ce înfloresc pe acest trunchi al tradiției și care sunt perfect legitime, cu condiția ca el să se înscrie pe linia tradiției autentice și să nu pretindă a deveni exclusivă, adică a se substitui esențialului.

Furnizând deci Românului ortodox un catehism alcătuit în acest chip, D-I Amzăr îl îndeamnă să se pună în contradicție nu numai cu catolicismul — pe care, în trecut, fie și D-sa nici nu-l înțelegea nici nu-l cunoaștea — ci cu tradiția cea mai autentică a Bisericii sale. Iată de ce credem noi că înalte de la început să scrie „catechisme” (mici și cu ilustrații în text), pentru oamenii „proști” în ale creștină, care fi fost bine și de folos — atât cetitorului, cât și scriitorului — ca D-I Amzăr să învețe un pic de catehism. Dar vom reveni.

ALEXANDRU MIRCEA

Medalia de aur bătută de
Mihail Viteazul în anul 1600.

RAPSODIE VALAHĂ

de
Aron Cotruș

și le-am spulberat cum spulberi ploaia,
din Dunăre-n Șelimbria și Suceava...
trecul-am muni înalți și ape mari,
înfruntat-am temniți țari
și furci...

roata lui Horia
crește-va 'n adâncurile noastre, zi de zi,
pîn'ce soarele pe cer s'o mai ivi,
pîn' lși va închide cartea de stăge-istoria...

singele lui,
singele lui
mai tare ca țărița oțelului,
în ciocotitor puhoi
s'a revărsat în singele din noi...

și nu-s pe pămînt Negoi de noroi
și nici pe leneșe puste, atîția gropari,
lăși și barbari,
roata lui Horia s'o îngroape în noi...

ca de-un junghiu în inimă străpuns,
un oțaz, în cea din urmă clipă,
viața mea, ca din străfunduri, tipă,
tipă lung, prelung după-un răspuns:

cine te-ar putea
rupe vreodată 'n două,—
Romă de veci,
Romă nouă?!

ce Vezuv de cenușe și de noroi,
ar putea minji văzduhul între noi,
ca singele nostru mînos și fierbinte,
să nu-și mai aducă de Roma aminte?!

cine oare l'ar putea năzări,
pe laurul tău de azi, într'o zi:
furtunos alian
lui Traian?!

peste ce cumplite, ucișase silșieri,
ar putea trimite oar'vreodată, ei
împotriva Romei de ieri:
italic singe și oțel?!

puteare-ar oare, italic! sburător
sbura spre Carpații noștri, lunatici,
pe pajuri de fier, printre nori,
peste solare, romane Adriatic?!

puteare-ar oare noua Romă 'n univers,
să facă-același pași
spre răsărit, spre noi, în același mers,
cu-ai lui Attila și Arpad urmași?!

și dacă-ar țîșni, ca 'n zina d'apoi
din crunte porunci latine, furtuna,—
puteare-ar aripile ei s'drobi în noi,
Romele noastre din totdeauna?!

dacă tu, prin veacuri, ți-ai uitat,
de mil și mil de ori, de noi,
spre tine ca spre-un tărîm fermecat,
ne-am uitat, ne uităm înapoi...

de mici, cu mîini albe de gînd și de vis,
toate porțile ți le-am deschis...
străzile ți le-am bătut, cu pasul tremurat,
și-ale Cezarilor statui le-am sărutat...

ca spre 'nflorita copilărie,
Roma, Roma, spre tine mă 'ntorc,
ca după-un cîntec de corn
venit din străfunduri de veșnicie...

Dunări și Dunări de-ar trece,
pe-ai, în năprasnic puhoi,
n'ar putea, pe veci, să înnece
toți Traianii fără moarte din noi...

o, cum aș vrea 'n daco-romanice grai
să'ncerc un crîncen, decebalec vers,
cum aș fi 'ncercat pe cînd erai
stăpînă peste univers!...

pe Guadalquivir, pe Tibru și pe Dunăre,
răsuna același grai năzdrăvan
ce stepe străbătut-a, și pâmpe, și ocean...
aceleași legi străvechi poruncesc supunere...

Decebal și Traian
s'au împăcat de mil și mil de ori în noi

la nașterea, din ciocnirea cutropitoare
a două vreri crîncene, a neamului meu,
cînd Roma vorbea,
ca la o poruncă fără hotare
pămîntul întreg se scula în picioare,
cu ochii spre ea...

pe urmele-l, lată-ne, cît frunză și iarbă,
neam de sălbatic seve svîcînd,
c'un picior voinic înfipt în stepe oarbă,
cu celalt, peste puste și ape, în Pînd...
cu umeri răzimați
de Carpați...

cu Marea-Neagră la poartă,
cu Dunări năvalnice de singe și jînd,
vînd,
peste nămolul orb și peste piatra moartă...
cu codri de-ostași, ca brazi lingă brazi...

fără să vrei,
datu-ne-ai:
ani—și grai
rupi din rai...
și-aspru pași
de ostași,
tu ne dași...
și vrăjmași
uriași,
pe acești,
fără vad,
tîlhărești
țărmi de iad...

drept inimă năprasnică, grea,
datu-ne-ai Dunărea...
și văzuri la pîndă,
prin besna flămîndă,
pe hotare de-ostindă...

și vreri fără modru,
în văzduh furtunos,
sub cer albastru,
alcea jos,

din codru în codru,
din castru în castru,
din vatră în vatră
pe 'ntînderea humilor,—
Romă de piatră,
Romă străveche,
împărăteasă fără pereche

a lumilor...

dac dirz ce moare
'n picioare,
apărîndu-și cu furie șuie
ce-al lui e,—

ca rismerița-mi,— carpatic-dunărean mănunchi
de furtunatică aromă,—
cu singele oprit în piept
și'n rărunchi,
în fața ta, Romă,
gîndul meu drept

cade 'n genunchi...

și-aș vrea, cu dorul—lunatic lup—
din codrii veacurilor să mă rup...
să trec, din poartă 'n poartă,
prin vremea moartă,
din ușa în ușa
cu sandale ori oplaci de cenușe...
cu veacurile sub picior,
să m'opresc l'al timpului izvor...

cu bruscă brîncă bătîșe
să smulg a clipelor cătușe...
să bea
cît va vrea,
setea mea aspră, fierbinte,
din toate apele aducerii-aminte...

să simt privirea-mi cum se revarsă:
mare de-argint peste vremea arsă...
cu vîz vulturesc să străvăd
peste prăpăd de prăpăd...
dintru 'nceput de 'nceput,
ce nimeni niciodată n'a văzut,

să văd...

să văd...

cu-aurul supt
de svonuri surde de desupt,
zălud
să aud,
să aud,
peste filăiri și filăiri zălunde,
ce nimeni nu aude,
să aud...

pe sub cușma-mi de ceață,
prin noaptea ce suflarea mi-o îngheață
și halna putredă mi-o desprinde din umăr,
veșnicia s'o privesc în față,
cu tainele-l și mormintele-l fără de număr...

la loamea de-a ști, ce măruntaele-mi mușcă
și, ca un plug știrb, gîndul mi-l scurmă,
proptit pe uitătura-mi ca pe-o pușcă,
s'ating

—cuib de pating—

nevăzuta, nopatică, năzărîta urmă...

și pornite din ea,
cît ține 'ntînderea,
alte turme
și turme
de urme
și urme
și urme...

să fac pripiți popas,
fără glas,
de taine grele, greu,
pe cel dintîiu pas
al neamului meu...

l'al începutului lui căpătîiu,
halucinat,
cu drumul înapoi uitat,
să'mbrățișez, să desmierd, să miagăiu:
zorii și ziua lui dintîiu...

la răscurile oarbe-ale tainelor,
l'al copilăriei lui izvor,
c'un fior copilăresc
să m'opresc,

apă să beau din apa zoriilor...

cu-aurul zăbavnîc, zălud,
să aud,
să aud,

cea dintîiu vorbă să l-o aud:
sbor scurt de turtura
cu toată mireasma pămîntului pe ea...
și'n aerul crud,
de cutremur, singe să asud...

pe-ale veacurilor zori proptit,
s'aduc din noapte și nesfirșit,
trecutul, trecutul—uragan împletit...

de piatră să rămîn,
cu inima bătînd ca un ciocan,
ascultînd cum tipă, năzdrăvan,
dintr'un așternut de aspră dacă și de-oștean roman,
rodul lor cel dintîiu: —întîiul român...

să-mi cînte—Mări Negre— 'n urechi,
toate vetrele și luptele străvechi...
să fac să se 'nalțe, ca dintr'un vulcan,
peste văzduhul nostru: umbra lui Traian...

ca niște orașe-năluci, din cenușe și spușe,
să crească uriașe Sarmisegetuze,
din pietre străvechi și-oțele noi,
stropite cu sudoare și singe din noi...

pe Decebal din munte să-l scot
cu curajul lui tot
și 'ntro 'nvolburare fără seamăn,
ca un proroc,
în cîncele de foc
peste neam, peste țară să-l samăn...

Rătezatul
îngropatu-ne-a în stînci împăratul...
Surul
fostu-ne-a, prin besne, pandurul...
munții pe-alcea, dearîndul,
cunoscutu-ne-a pasul și gîndul...

veac de veac, ne'ncetat,
muntele fostu-ne-a pal,
pal fulgerat,
sîngerat...

dormit-am prin brazi, prin brădui,
cu-aurul pe inima lui...
stîncile pe cari văzduhul nori și-l cerne
și cu mîină de vișor cetini așterne,
fostu-ne-au perne,
perne eterne...

candelă fostu-ne-a: luna,
goarnă: furtuna...
și, pe bolta albastră,
pentru pasul nostru aspru și spornic,
soarele—singurul ornic
peste veșnicia noastră...

pădurea fostu-ne-a: verde biserică,
polana: mănăstire feerică,
iar pîscul solitar:
altar...

și'n luptele noastre cu iadul,
preot vremelnic
fostu-ne-a bradul...
și cerul: mîlîvelnic...

ograzî, cu mille,
ne-au fost cîmplele...

șesurile fără de hotare
fostu-ne-au hambare
și, pînă nude zările se 'nchid:
Marea-Neagră și Dunărea—zid...

Carpații bătrîni
fostu-ne-au tîtîni,
tîtîni și stăpîni...

Transilvania îndărătnică și idolatră,
prin viscole ce tipă și latră,
ne-a crescut pe sălbateca-i vatră,
în scutece de piatră,
la țîșe de flăcări și cremene,
nime'n primejdii cu noi să nu semene...

cu piepturi ce nu se'năpălmîntă,
cu pași sub cari piatra crapă și cîntă,
luatu-ne-am cu lupii și urșii la trîntă...
crescuți cu bouri și cu furtunile deavalmă,
strămutat-am stîncile din loc

și-așa, la noroc,
prins-am fulgerul cu palma...

pară aspră, de neclintit,
spre răsărit,
să fim,—vrui-al tu,—
din zilele lui Traian-împărat plai-acu:
cu pluguri de foc
smulse din loc în loc,
tirite parcă de vișornici bouri
pe brazde despicate spre noui...

cosași
uriași,

cu diavoli în cuți,
cu coasele lui...
cu piept aspru, gol,
trecînd ca nebuni,
din furtuni în furtuni,
din pîrjol în pîrjol...

ciobani năzdrăvani
peste ani...

drumeți îndrăzneți
peste ceți...

plugari milenari
peste gropi de barbari,
printre secolii tîlhari,—
Romă, cu tine una
pe totdeauna...

fără ușe
la colibe de prai și cenușe,
în răsboiri, ne'ncetat,
în Dunăre rînille ni le-am spălat
și'n munți cărunți,
ni le-am vindecat...

din țundra cu care tu ne-ai aflat,
toți lupii vișorelor au mușcat
dar nu ne-au putut-o smulge din umăr
furtunile fără de număr...

Decebal și Traian,
de s'ar întoarce, pentru-o zi, înapoi,
pe pămînt între noi,
ne-ar găsi

pe-aci,
peste-al veacurilor putred puhoi,
cu-aceiași fundră, cu-aceiași suman,
cu-aceiași cămașe
ce trupul ni-l înlașe,
ca și-atunci,
cînd
fierbînd
de-ale singelui lui, prădalnice porunci
și de rîvne semețe de nesupunere,
treceam în drumul tău,
cu gînd rău,
ca peste-un pîrau
peste Dunăre...

opîncea de-atunci, tot așa e...
aceiași urmă în tîină tac...

ca ferecată pe eternitate,
aceiași drumuri îndărătnice bale
și, sprintenă, trece prin glod
și pe drumul șchilod,
ca pe pod...

crivățul ce singele-l înghiață
și ne urlă'n aux al stepelor vers,—
nu ne-a schimbat la față,
nici la mers...

cunoscut-am urgile
lungi cît veșnicile...

Pe casele noastre cîntat-au, floroși,
roșii cocoși
ai focului
și-ai nenorocului...

drumurile țării cu singe le-am udat,
în lung și'n lat,
ne'ncetat,
dar n'a fost iscoadă
plingînd să ne vadă
pe drumurile ciungi și grele,
scrise de-asupra noastră în stele...

pajură neagră, spre mine,
vine,
vine,
cu sborul uriaș, fierbinte,
aducerea-aminte...

și alunga eu n'o pot
de-al callor tropot,
de-al luptelor ropot,
de-al inimei clopot...

de potopu'n trecere,
de a morții secere...

și de schimbătorul curcubeu,
rupt mereu, ivit mereu,
peste luptele surde ale neamului meu,
ale singelui meu,
ale visului meu...

lup, dirji, răsbunători,
cu pumali pietroși și fierbinți,
n'am scăpat cuțiele din dinți
nici sub copite de cutropitori...

sdrobit-am oști năprasnice de turci,
de unguri mîndri și de tătari...

RAPSODIE VALAHĂ

(CONTINUARE ȘI SFÂRȘIT)

ce poți mai mult să ne ceri,
Romă de azi,
Romă de ieri ? !
de n'am fi noi, cit aur și cit oameni
ar trebui prăpădul să-l înfrunte
pe-aci, din munte 'n munte,
și cite riuri de sînge trebuie-ar să curgă,
o, Romă-demilgă,
ca împărătescul grai al tău,
pin' la margini de hău,
pe piscuri de Carpați și prin stepe să-l sameni ? !
în împărăția besnelor răsună surde
și fără număr goarne de goarne...
visînd pămîntul din temelii să-l răstoarne,
oști aleargă și cresc—uragan...
cali vîforului încep să sburde
sub pînteni crînceni de nou Gengis-Kan...
năvălînd, cu copite de flacări sirepe
din stepe,
goana sălbatecă,
în Adriatică
și'n Cornul-de-Aur vreau să-și o adepe...
aici, la pîndite hotare,
unde poște zănațce urlă și latră,
așteptăm, ca de veacuri, în zare :
ostași crescuți ca din piatră...
cu arme și arme fără de număr
la umăr...

cu-azul : clopot de-alarmă,
cu bocanci ferecați ce fierul îi slarmă,
în vînturi și ploa,
în bălți de noroi,
stau gata, pe făruri de besnă și sloi,
cu fețele arse, spre sorii lor noui,
toate Romele nevăzute din noi...
mă sbucium, ard, și scad, și scapăt
și ca dintre ruine de potop,
din măruntaele-mi de flacări mă desgrop,
rapsod să-ți flu, în luptă pin' la capăt...
acum,
acum
și peste acum,
peste pasu-mi ars de praf și scrum,
peste numele-mi de negură și fum,
să-mi spintec sprinten drum
tot mai departe,
tot mai departe,
peste mine, peste viață, peste moarte...
gîndul sălbatec, fierbinte,
trece—riu orb—inainte
și'n valuri halduce,
cerul fără margini și-l duce,
printre vii, printre morți,
spre Marea-Neagră-a uriașei tale sorți...

cum aș vrea din stîncă mea să mă desprind
și c'o putere ce pe morți îi reînvie,
pe corabia cit o'mpărăție
a unui vîforos, oceanic jînd,
pe ape halduc
să mă duc,
să mă duc,
de viscole și valuri beat,
să bat
să străbat
cu soarele : far,
cu busolă : furtuna,
cu îndrăzneală : singură pline :
mările veacurilor tale de mine,
din totdeauna spre totdeauna...
dorul și gîndul
trec prin timp, despiciindu-l...
așa,
și-a fost scris undeva, undeva,
în tulburea, titanica tainelor carte,
să mergi, să mergi în mergerea ta,
pe calea cea mai lungă și mai grea.
neînfrînt, nesupus,
tot mai sus
și tot mai departe...
ca pe-o nouă Romă, să te aștepte,
l'ale mărășiei tale porți și trepte,
peste mii și mii de ani,
ingenunchiați :
Carpați
și Balcani...

sporînd ca nisipul mării, mereu
vei stăpîni
pe-aci
pe veșnicii,
neam al meu,
neam al meu !...
pluguri purtate de brațe de viteji
vor ara pe Ceahlău și Bucegi...
pe plauri, pe ogoare, pe moine,
răsuna-vor, ca și-astăzi, aceleași doine
oacheși ciobani, în glugi, ca 'n povești,
cînta-vor din fluer, pe-aceleași creste...
sub ale soarelui sulii,
holde vor crește pe piscuri și pe ulii,
cu paui cit săbîile,
cu spice cit vrăbiile...
peste prășila vrăjmașilor noștri de-acum
cădea-va, de veacuri, roua și bruma...
vîntul—armăsar uriaș—călca-va ușor
iarba pe mormintele lor...
vor paște pe ele ciurdă de ciurdă,
bivoli de plumb și miști ce sburdă...
l'ale Tisel galbene ape
toi cai valahi vor coborî să s'adape...
și-un neam de uriași
năprasnici la pași,
în crîncene căutări de vrăjmași,
cu cari să-și măsoare,
puterile făr de hotare,
peste prăbușiri ce fața lumilor o schimbă
vorbi-va cu Carpați, cu Bugul, cu Dunărea,
cu Marea-Neagră și cu Dumnezeu,
ca 'ntr'un nou apocalips, deapănura,
aceeași limbă,
în care-și cîntă azi furtunile și-aleanul
neamul meu...

SEARĂ DE SEARĂ

Lui Aron Cotruș

Seară de seară m'apucă dorul
De-al mei, de zăvoae, de munți.
Din flăcări atunci aștern dorului punți
Până la ei, eu — călătorul.

Dacă e vînt, aud gorunii de-acasă
Sub ferăstrae haine gemînd
Și simt de-aci tremurînd
Oțava pe ascuțituri de coasă.

Dacă mustește pămîntu'n zăpezi,
Simt colțul ierbil cum crește
În țară. Și seva o simt cum sbucnește
În flori, în păduri, în livezi.

Iar gîndul, cu filinte gemeni
La umăr, năprasnic aleargă
Izbind în zăvoare — halduc — să le spargă
Oțele roșii de cremenii.

Dacă văd soarele'n smălț de vulvori
Căzînd peste zi, peste mări,
Adun în răscoală mii de chemări
Și le-asvîrî în văltoari

Sus, sus peste culmea Înăului,
Peste pecinginea stepelor moarte :
Să prelac în pulberi până departe
Moscova, Capiștea Răului.

Și dacă trec printre stele cocorii
Văslînd într-acolo, spre țară,
Vulturi de jar și de pară
Pornesc să aprindă florii

A tot ce adăstă'n cetate,
În codri și'n lanțuri : să slarme
În țîndări robia, s'o darme
În numele tău, Libertate !

AL. GREGORIAN

Trei ani de activitate culturală

Cine a avut prilejul să viziteze Biblioteca română dela Freiburg (Germania) a rămas plăcut surprins în fața celor câteva sute de volume românești adunate cu dragoste și grijă. Fiecare din aceste bucavine reprezintă ofranda unei inimi înțelegătoare și iubitoare de slovă românească. Cu atât mai mare este surpriza când va da cu ochii de lucrări care la ora actuală s'ar putea considera exemplare unice.

Într-adevăr, biblioteca posedă printre altele : monumentală „Istorie a Românilor și a altor neamuri” a lui Șincai; „Cronica” lui Miron Costin în ediția latinească, Bibliografia veche românească a lui Ion Bănuș; un Ceaslov tipărit la Marea Neamțului acum două sute de ani; un Evangheliar dela aceeași tiparniță din 1809; Catalogul Manuscriselor și Documentelor Românești ale Academiei Române, etc.

În continuare, biblioteca și-a mai organizat următoarele secțiuni :

a) A lucrărilor românești traduse în limbi străine și a studiilor scrise asupra Țării noastre de către autori străini.

b) Secția — modestă — a manuscriselor din care reținem studiul original al lui Stamati Ciurea asupra Sfîntului mare mucenic Ioan cel Nou dela Suceava din 1897. (Deasemenea câteva lucrări inedite ale profesorului Ion Sân-Giorgiu dăruite bibliotecii cu puțin înainte de moartea sa).

c) Secțiunea reproducerilor fotografice, cuprinde excelente priveliști din Țară și numeroase figuri și instituții culturale din trecutul nostru.

d) Discoteca, o înfăptuire extrem de modestă din lipsă de mijloace, are câteva discuri cu muzică românească; ea este completată prin câteva culegeri de cântece populare naționale.

e) Secția hărților și a stampelor cuprinde câteva hărți etnografice de însemnătate documentară.

f) Secția periodicelor prezintă aproape întreaga presă din exil precum și publicații din țară. Ea este completată cu arhiva de presă conținînd articole publicate în presa străină despre noi și ordonate în clasoare speciale, pe probleme și țări.

g) Pe lângă secția literaturilor străine, care completează cadrul bibliotecii, mai există și o secțiune filatelice românească.

Toate aceste valori sunt sistematic și metodic înregistrate, ținîndu-se o strictă evidență a lor în numeroase fișiere. Astfel, pe lângă fișierul care constituie catalogul propriu al bibliotecii, pe autori și materii, s'au mai organizat următoarele sectoare de lucru :

1) Bibliografia pribegei, începînd cu anul 1945, publicată în parte în două extrase ale revistei „Orizonturi” din Stuttgart.

2) Bibliografia : franco-română, germano-română, italo-română, hispano-română, anglo-română, etc.

3) Un fișier al problemelor culturii române, nou constituit, va pune, cu timpul, la dispoziția tuturor posibilitatea de informare în orice domeniu și asupra oricărei probleme culturale românești.

4) Bibliografia personală a scriitorilor români, (deasemenea o nouă creație), va constitui o oglindă fidelă a activității întregi a scriitorilor noștri din exil, contribuțiile străine și prezența clasicilor noștri în această perioadă frământată.

5) Deasemenea se mai află în curs de redactare un inventar al tuturor tezelor de doctorat susținute de Români la universitățile din străinătate.

În dezvoltarea programului bibliotecii s'au mai integrat, în ultimul timp, două noi secții :

I. Oficiul de librărie, prin care se pun la dispoziția tuturor publicațiile scriitorilor români din pribegie.

II. Serviciul de schimb, prin care se oferă, lucrările aflate în mai multe exemplare în rezerva bibliotecii, în schimbul altor cărți de egală valoare.

Pe teren editorial, biblioteca a desfășurat o activitate remarcabilă, mărturisind un efort neobișnuit pentru actualele vremuri. O prezentăm, după datele dintr-una din comunicările sale :

1) Poeziile lui Mihail Eminescu, apărute în două volume și prefăcute de Mircea Eliade.

2) O culegere de poezii populare, intitulată sugestiv „Fără Țară” și prezentate de Ionel Grigoriu.

3) Catalogul General al Bibliotecii și complectarea „Creșterea Colecțiilor” : numeroase plachete, comunicări, statute, extrase, etc., precum și un vast program de editură, anunțat mai de mult și care va deveni, sperăm, o realitate.

București, Ialomița, Buzău și Galați. De regiunea Galați ține tot Nordul Dobrogei, Delta Dunării și o fașie din Moldova dealungul Prutului).

MOLDOVA (Putna, Bărlad, Bacău, Iași și Botoșani).

BUCOVINA (Suceava).

DOBROGEA (Constanța).

TRANSILVANIA (Arad, Bihor, Hunedoara, Cluj, Baia-Mare, Rodna, Mureș, Sibiu, Stalin).

CU SEMINTE DE CONOPIDĂ expediate de către „Centrocop”-ul București regiunii Oradea s'au aprovizionat grădinarii din : Săntandrei, Tărian, Palota și Girișul de Criș. „După ce tulpinile din răsădnie — scrie România Liberă din 26 Apr. 1952 — au început să dea în frunză, s'a constatat că conopida n'ar fi conopidă, ci rapiță sălbatecă (80%), iar restul burueni. (Sărmana sămînță de conopidă, s'a săturat și ea de „norme” și „progres”; acum se camuflează).

În ROMÂNIA LIBERĂ citim : „Constatîndu-se că cerneala din București în contact cu aerul se întinde și pălește, că cernele nu mai pot fi citite decât cu greutăți (și apoi conține și impurități burghezoșierești ? N.N.), ceea ce o face să nu fie suficient de fluidă, Consiliul de Miniștri înființează specială a dispus : a) stocurile cerneală de fabricație veche (reacționată) să fie imediat retrase din circulație c'ar avea roatele; b) să fie adusă cerneală nouă (fluidă de-și scapă printru degotele, de bună calitate (harașol), fabricată cu pigmenți rușești”.

Nevinovata informație ne desvăluie tristă stare de fapt : problemele de guvernămînt fiind rezolvate direct de Moscova, consilierii de miniștri ale statelor satelor lor de natura celor de mai sus. Ca să și ei ceva de lucru!

DIN R. P. R.

TIPĂRIREA CLASICILOR ROMÂNI. Într'un tiraj de 177.000 exemplare s'au editat în 1949 11 lucrări ale clasicilor români : „Operele” lui Alexandru, „Scrieri alese” de N. Bălcescu, scrierile lui Odobescu și ale altora. În 1950 și 1951 au apărut încă 36 de lucrări din clasicii români, cu un tiraj de 711.600 ex.

„Interesul manifestat de masele de cititori pentru scrierile clasicilor români — spune România Liberă, a făcut ca pe anul 1952 să fie prevăzute încă 33 lucrări cu un tiraj de 628.000 ex.

Setea „maseelor” — după opt ani de teroare și literară — este notă bună pentru publicul cititor din România. Cu toate că operele clasicilor noștri au fost trunchiate, în spirit progresist, cititorul român poate întinde poduri de înțelegere peste canalele tăiate aci de pleava progresistă.

CU PRIILEJUL ZILEI Internaționale pentru Apărarea Copilului a avut loc în Capitală un symposium organizat de către „Comitetul Național pentru Apărarea Copilului”. După ce s'a expediat o telegramă de simpatie către „Consiliul Mondial al Partizanilor Păcii” și una de protest împotriva Tratatului General încheiat cu Germania. Comitetul organizator împreună cu gloata de femei aduse la symposium a trimis o telegramă de protest împotriva arestării lui Duclos. (Mă rog; în numele sugaciilor).

SOCOTIND CĂ ÎMPĂRTIREA ADMINISTRATIVĂ a teritoriului actual al țării noastre nu este cunoscută în lumea românească din exil, redăm, pe provincii, numele regiunilor care în noua împărțire administrativă înlocuiesc județele de odinioară :

BANAT (Timișoara și Severin).

OLTENIA (Gorj, Vâlcea și Dolj).

MUNTENIA (Teleorman, Argeș, Prahova,

DOUĂ LUMI

INTRE KOJE ȘI KATYN

Propaganda comunistă are un nou cal de bătaie: „măcelările prizonierilor” coreeni și chinezi din lagărele pazite de trupele Națiunilor Unite. Posturile de Radio de sub control comunist vestesc lumii un fapt înădăvăr extraordinar: interzicerea condamnarilor la moarte și a execuțiilor săvârșite de prizonierii comunisti fanatici, în lagărele pazite de trupele Națiunilor Unite.

Se știe că din cei 170 000 prizonieri de război luați în Coreea de armatele UN, peste 100 000 refuză să se întoarcă „acasă”. Cei alții — comunisti fanatici, ori tricoși — în număr de 70 000 s'au organizat, s'au înarmat și au purces la acte de teroare în lagăre: schingiesc, condamna la moarte și execută pe acela dintre prizonierii care „și-au pierdut credința” în Stalin. Toate acestea sub ochii soldaților care păzesc lagărele. Control în lagărele lor nu permit comunistii: organele înarmate cu controlul au fost atacate și svârșite afară din lagăre; comandantul trupelor de pază — un general — a fost luat „ostatec” de către comunisti. După încercări de săptămâni de zile trupele Națiunilor Unite au izbutit să pătrundă în lagăre și să-l împartă pe comunisti în grupe mici, ușor de controlat. Descoperirile făcute cu acest prilej au fost uluitoare. Peste 200 cadavre au fost desgropate, până acum: cadavrele celor „condamnați la moarte și executați” de comunisti. S'au confiscat peste 70 000 de săbii, baionete, pumnale. Deasemenea, sute de grădine de mână. S'au descoperit instalații radio-telegrafice, în regulă.

Omul de bun simț își va pune întrebarea: cum au fost oare cu puțință toate acestea în lagăre de prizonieri, sub pază? Răspunsul nu poate fi decât acesta: în lagăre nu exista control sever. Grija celor înarmate cu paza lor era numai una: prizonierii să primească hrană excelentă, îmbrăcăminte și ce mai era de lipsă pentru a-și îmbuna viața de prinși. Încolo, erau lăsați să-și facă de cap. Și și-au făcut de cap. Au terorizat pur și simplu, săptămâni de zile pe ostașii care-i păzeau, numai fiindcă aceștia aveau ordine stricte: să nu tragă nici un foc de armă, orice s'ar întâmpla!

Prizonieri care își terorizează învingătorii! Este înădăvăr lucru extraordinar în zilele noastre.

Căci iată, ne întorcem gândul la lagărele de prizonieri făcuți de Ruși, ori de Chinezi. Ar putea oare cineva îndrăzni acți să gândească măcar la... terorizarea mongolilor care-l păzesc; care-l poartă sămbetele?

La Katyn floarea corpului ofițeresc polon a fost asasinată, nu pentru că s'ar fi revoltat; ci pur și simplu pentru că în planurile marelui tâlhar din Kremlin era înscrisă nimicirea ofițerilor polone.

Cât despre viața pe care o duc prizonierii de război în lagărele comuniste rusești, predică îndăvăr starea celor care au avut norocul să scape din ele: umbre de oameni, ruine.

Despre valoare vieții prizonierului în ochii Rusului povestesc acești supraviețuitori lucruri înspăimântătoare. Și acești tâlhari acuză lumea apuseană că nu-l lasă să-și pună și în casa ei „ordinea” lor?

Denunțând lumii „teroarea” din lagărele prizonierilor Națiunilor Unite, comunistii fac uz de o armă cu două tălșuri: lumea și-a adus, fără să vrea, aminte de crimele comuniste, — crime care vor rămâne în istoria lumii ca o cumpănită rușine pe obrazul viețuitorilor cu chip de om al secolului XX.

G. R.

PROBA FAPTEI

Philippe Pétain mareșal al Franței, — soldat, salvator al ei. Și învișurarea este atât de mare, încât și acum — Iunie 1952 — Mareșalul Jun, care a avut curajul să cinstescă prin cuvinte memoria marelui dispărut, este chemat la ordine. Dar aceste perspective sumbre nu pot ține departe de acțiunea de slujire a patriei pe nimeni. Toți au datorita de a sta în slujba ei. Cei cu cuget muncit, mai mult decât cei nevinovați.

Unirea conducătorilor exilului o reclamă nu numai interesele patriei; ci și interesele lor imediate, personale. Căci se pare că lumea se apropie de par: subvențiile și fondurile ar fi pe stăruite; o reîntoarcere a lor ar putea-o provoca numai înăpăstirea unității de conducere a exilului...

Cunoaștem oameni de știință și cărturari români de seamă, din Franța, din Italia și din alte țări, care din punct de vedere bănesc trăiesc astăzi „studențești”. Sunt prost îmbrăcați; nu și pot îngădui nicio plăcere; au grele răspunderi familiale. Și totuși scriu cărți; în conferențe; întrețin legături cu oamenii de știință străini. Fără îndoială, sunt și aceștia, într-un fel, reprezentanți ai țării. Dar nu reprezentanți „autorizați”.

Cu oamenii politici — cu bărbaiți de stat — lucrurile stau altfel. Un politician nu poate umbra în haine vechi. El trebuie să aibe locuință demnă de un reprezentant al țării. Trebuie să dea banchete; să călătorească; să cerceteze locuri; să aibe secretari și secretare. Omul politic are deci nevoie în primul rând de bani. Ca să poată „reprezenta” țara.

Și e drept să fie așa. Căci omul de carte, gânditorul ori artistul, trăiesc și după moarte. Prin creațiile lor. Pe când amintirea politicianului se stinge odată cu adormirea lui. Unul mor chiar în viață fiind; mor „pân' n'a muri”. Supraviețuiesc doar cei sărutaiți de geniu. (Și sclerații!). Dar aceasta nu se întâmplă decât la o sută de ani odată.

De aceea credem cu tărie că patriotismul va constrânge pe oamenii noștri politici să înăpăstăie, încurând, unirea mult așteptată.

Le-o dorim sincer.

G. RACOVEANU

A murit

Cardinalul Michael v. Faulhaber

În ziua de 17 Iunie, în Lieb-Frauen-Dom din München, Cardinalul Josef Frings (Köln) a oficiat slujba îngropării celui ce a fost Cardinalul Michael von Faulhaber, Arhiepiscop al Freising-ului și München-ului. Erau prezenți la acest Requiem: Cardinalul Ferdinand Innitzer (Wien), Nunțiul Apostolic Arh. Aloisius Münch, 7 Arhiepiscopi și 25 Episcopi din Germania, Franța, Austria; Principele și Principii Casei de Wittelsbach în frunte cu bătrânul Kronprinz Rupprecht, reprezentantul Președintelui Th. Heuß și al Cancelarului Konrad Adenauer, Președinții Camerei și Senatului, membrii Guvernului, corpul Consular, Rectorii Universităților și ai Școlilor Speciale, Președinții Academiei, Profesorii universitari, reprezentanții Societăților studențești și

zeci de mii de credincioși, cler și popor.

Dovada iubirii poporului bavarez pentru Cardinalul său a impresionat profund pe cei veniți din alte locuri. Iubirea aceasta era însă explicabilă. În viața sa de peste 80 de ani și în vremea păstoriei Bavariei indeosebi, Cardinalul Michael von Faulhaber a fost „om al poporului” și „om al vremii”; așa cum trebuie să fie un adevărat Păstor. Două treimi din preoțimea Bavariei a primit prin mâinile lui darul preoției. Confirmarea a câtorva zeci de mii de copii tot el a efectuat-o. În viața lui n'a cunoscut odihnă. A fost fântână a dragostei creștine. A fost un mare Păstor. Și a rămas în inimile credincioșilor săi. Cu dreptate scrie despre el, cu prilejul bunului-rămas, ziarul „Münchner Merkur” aceste cuvinte:

„In dieser Nacht gebürt der Kardinal dieser unzählbaren Gemeinde als ein Mensch aus ihrer Mitte, aber im Tode noch, und im Tode erst recht, herausgehoben durch die Kraft und Gewalt seiner Persönlichkeit, der sich auch hier niemand entziehen kann. Und so geht es weiter das Scharren und Gleiten der Füße — endlos, endlos. Deine letzte Nacht auf Erden,

Kardinal, ist dein größter Triumph geworden. Die Liebe, die du ausgesät hast, kommt nun tausendfältig zu dir zurück.”

Locul de odihnă — până la glasul Trămbeiței — și l-a ales el însuși, din vreme: Lieb-Frauen-Dom.

R.

CONGRESUL EUHARISTIC

Congresul euharistic mondial ținut la slărușul lunii Mai în Barcelona a fost o extraordinară afirmare a credinței în prezența reală a lui Iisus Hristos în Sfintele Taine și a fraternității creștine, reale, simțite, care depășește granițele dintre popoare și înălțura egoismul și ura ancestrală dintre ele. Pentru România a fost o ocazie rară de a pune în fața conștiinței unei lumi întregi durerea și calvarul neamului și al Bisericii noastre.

Nu se poate descrie atenția și simpatia de care au fost înconjurati românii la Barcelona. Familiile în care au fost primiți au făcut tot posibilul ca să-l poată face să uite că sunt între străini. Ba chiar una dintre familiile găzduitoare, în ultima zi, a împodobit masa cu drapelul românesc lăcut din flori. La fel au fost înconjurati de simpatie la diferitele manifestații publice pentru țările prigonite.

În ziua de 30 Mai, la ora 10,30, s'a celebrat în piața Pius XII-lea, la altarul ce era înălțat în această piață pentru ceremoniile solemne ale Congresului, o liturghie solemnă pentru toți cei ce dincolo de cortina de fier suferă prigoana și temnița pentru dreptate. Toată delegația românească a avut un loc de onoare în tribună. Liturgia a fost celebrată de un cardinal spaniol. La sfârșitul liturghiei, toată delegația românească, Mons. Kirk și Mons. Bălea, în frunte cu drapelul românesc, s'au urcat la altar ca să se roage împreună pentru țara noastră și pentru toți cei de acasă. Mons. Bălea a recitat rugăciunile. În clipa în care delegația românească urca scările vastului altar, dela microfon toată lumea era invitată să se unească în rugăciune cu compatrioții noștri, făcând un elogi înălțat în termeni emoționali micul manifest pe care românii îl pregătiseră spre a fi distribuit la Congres. A fost un moment impresionant cum nu se poate spune. Mulți erau cu lacrimi în ochi... Iar când delegația românească s'a coborât dela altar a fost înconjurată și aplaudată de toți, iar mulți au venit să sărute drapelul românesc!

În același zi, după masă, la orele 5, pe esplanada Bisericii „La Sagrada Familia” (un monument de artă rară) s'a făcut o slujbă de rugăciune a Popoarelor pentru pacea lumii, la care diferitele națiuni au înălțat în limba proprie rugăciunea pentru pace. Rugăciunea în românește a rostit-o din nou Mons. Bălea. (Era rugăciunea din Rânduiala Creștinească, pentru toate necazurile și trebuințele). Și aci, mulțimea imensă adunată în marea piață s'a rugat împreună cu compatrioții noștri, tributând aplauze

și manifestații de simpatie. Când delegația românească a trecut printre mulțime pentru a se întoarce acasă, la tot pasul se repetau aplauzele. Toți întrebau: Ce națiune sunteți? — La Rumania. — Viva la nuestra hermana, la Rumania! Seara s'a celebrat în biserica Santa Maria dela Merced, o slujbă de rit oriental, tot pentru țările prigonite.

Dar liturgia mare, în rit oriental a fost celebrată cu o zi înainte în Biserica San José Oriol, la care au concelebrat Păr. Cosma, Păr. Mircea, și Păr. Mărginean. Mons. Bălea și Păr. Gherman au concelebrat la o altă slujbă în rit oriental, Sămbătă dimineața — 31 Mai — în Biserica Santa Maria del Mar. Liturghie solemnă în limba română a fost celebrată în ziua de 28 Mai, în biserica Jesús y Maria.

La procesiunea de încheiere, Duminică după masă, drapelul românesc deschidea șirul țărilor cotropite de comunisti. Noi aplauze.

În cadrele Congresului s'a făcut și o expoziție de artă religioasă a D-nel Maria Droc, dela Madrid, cu ajutorul Mons. Kirk. Expoziția foarte interesantă, s'a deschis în ziua de 28 Mai, fiind prezentă multă lume. Dl. Nicolae Dimitrescu, ministru Românii la Madrid, a rostit un frumos cuvânt de deschidere spunând între altele că e foarte simptomatic că pictorii noștri în exil simt nevoia de a se îndrepta tot mai mult spre pictura religioasă.

Cuvinte foarte frumoase la adresa României a avut și Președintele de la Junta Nacional de Accion catolica espanol, Alfredo Martin Lopez, într-o ședință a Comitetului pentru apostolatul mirean, ținută în cadrele Congresului. Despre participarea noastră la Congres a vorbit Radio Nacional de Madrid, Radio Barcelona. Diferite ziare dela Barcelona au dat încă articole relative la această participare. Mons. Kirk, în calitate de șef al Delegației, a fost interviewat de ziarul cel mai important din Barcelona: La Vanguardia. Între altele, Mons. Kirk a spus că impresia pe care o ducem cu noi dela Congres e că nu suntem singuri în suferințele și necazurile noastre. Delegația română la parte la Congres în numele episcopilor intermitenți și al tuturor fraților care nu pot să la parte la Congres din cauza împrejurărilor triste.

Un reprezentant dela Radio Roma prezent la Congres, a făcut o înregistrare pentru a fi transmisă dela Roma în legătură cu participarea noastră la Congres. Ea conținea un Mesaj adresat fraților de acasă, compus de Păr. A. Mircea și citit de Domnul Aron Cotruș și poezia Rugăciune de Aron Cotruș. După congres, Radio Madrid a transmis un comentariu în legătură cu

SĂRBĂTORIREA POETULUI ARON COTRUȘ

În sala Institutului de Cultura Hispanica a fost sărbătorit Sămbătă, 14 Iunie, poetul Aron Cotruș, cu prilejul împlinirii a 50 ani de rodnică viață. Au luat parte, în afară de colonia românească, o mulțime de personalități din lumea culturală și artistică spaniolă, precum și diplomați ai altor țări. A vorbit Dl. Juan Aparicio, directorul general al Presiei, prieten bun al D-lui Cotruș, spunând, între altele, că în Spania Aron Cotruș a devenit un poet universal, un mare poet al latinității atât prin admirabilele lui versuri în limba spaniolă cât prin trecerea lui la catolicism. A vorbit apoi D-l Grigore Manolescu, care după ce face o analiză a poeziei lui Cotruș, prezintă atât de autentică, atât prin înțeles, cât și prin conținut, a țărânilor române, se oprește asupra fenomenului: Cotruș poet spaniol. În poezia lui Cotruș, două popoare, cu tradiții și cu istorie atât de diferite, se regăsesc, se recunosc prin ce au ele mai intim și mai autentic. Cum a putut să devină un poet atât de legat de glia propriei țări o interpretare atât de fidelă, atât de autentică sentimentelor unui alt popor! Dl. Manolescu găsește explicația nu numai în sensibilitatea artistică a lui Cotruș ci și în credința lui. Ingenunchiat în fața Federației dela Montserrat, Cotruș a înțeles sufletul Spaniei eroice și creștine. S'a citit pe urmele oda „Lui Aron Cotruș” de Francisco Maldonado Guevara și s'au recitat versuri de Cotruș în spaniolă și română. La toate acestea a răspuns Aron Cotruș, spunând că a acceptat să fie sărbătorit numai dintr-un sentiment de solidaritate cu toți poeții și scriitorii care zac acum în temnițe, ca să poată fi amintiți ei, și că vrea să creadă că această cinstire nu se referă numai la propria-i persoană ci la toți acei poeți al căror glas a amuțit, înăbușit de cotorpitori: Tudor Arghezi, Ion Pillat, Adrian Maniu, V. Voiculescu, Lucian Blaga, Radu Gyr, Nichifor Crainic. Lor li se revine cinstire, iar sărbătorirea o socotim ca un act de omagiu adus lor, înainte de toate. Altfel nu ar putea primi să fie sărbătorit când țara toată geme sub călcăitul bolșevic și când cei mai buni fii ai ei lăcesc în închisori.

Adeziuni au sosit din Germania, Franța, Italia, Austria, Anglia, Belgia, Portugalia, Spania, Maroc, Statele Unite, Canada, Argentina, Brazilia, Australia, Mexic. Mișcarea Română a aderat prin Mons. Kirk.

participarea românească, compus de D-na Virginia Cotruș.

Din delegația Românilor din Spania au făcut parte oficial, dela Madrid: Mons. Kirk, Păr. Mircea, Dl. Aron Cotruș cu Doamna, Dl. Georget Demetrescu (în calitate de președinte al comității românești din Madrid), Dl. Walter Popan și Dl. Corneliu Rotaru. Dela Madrid au mai luat parte Dl. Ministru Nicolae Dimitrescu și Dl. Vasile Iasinschi cu Doamna, Dl. Traian Popescu cu Doamna, Dna. Beneyto, soția fostului Consul General al Spaniei la București, Luis Beneyto, mare prieten al Românilor, Părintele O. d. u. a, amic probat.

Dela Paris: Mons. Octavian Bălea, Păr. Gherman, Dl. Vuia, Dl. Sărbu, Dl. Gérard Stephanescu. — Dela Roma, într-un grup de delegații veniți în numele intelectualilor refugiați în Italia: Păr. Gh. Cosma, Păr. Vasile Mărginean, Pictorul Eugen Drăguțescu, Prof. Petre Ionescu, D-na Verzar. Din Argentina, Dl. Grigore Manolescu. (De mare sprijin Românilor a fost familia Matas, spaniolă, din Barcelona, care a luat parte împreună cu grupul românesc la toate manifestațiile, arătând și în felul acesta alășamentul mișcător la față de România). Au mai luat parte doi ofițeri români din Maroc.

Ideea centrală a Congresului a fost Euharistia pacea; pacea individuală, familială, socială, internațională și în fine pacea și unitatea bisericească.

Mons. Kirk, împreună cu domni Nicolae Dimitrescu și Georget Dimitrescu au luat parte la ședințele internaționale de asistență. Mons. Kirk a fost în prima zi în comisia de Președinție. — Păr. Mircea și Dl. Walter Popan au luat parte la ședințele Apostolatului mirean.

La Congres s'au împărțit vreo patru mii de manifeste: România răstignită, compuse de români și mai multe broșuri în legătură cu repriarea bisericii noastre în țară, tipărite la Paris și aduse de Dl. Gérard Stephanescu.

CORRESPONDENT

În numărul nostru viitor (Iulie 1952): Octavian BĂLEA, Alexandru BUSUOC-EANU, Mircea ELIADE, Ion V. EMILIAN, Marya KASTERSKA, Alexandru MIRCEA, Emil PANAITESCU, Flaviu POPAN, George RACOVEANU.

INDREPTAR apare odată pe lună. Redacția și Administrația: Dr. Flaviu Popan, München 5, Kapuzinerstrasse 3A.

DEUTSCHLAND, US-ZONE